

גזרות

גזרה היא משפחה של שורשים- כל השורשים שיש להם את אותם המאפיינים שייכים לאותה גזרה.

גזרת השלמים

למשפחה זו שייכים כל השורשים שאנו רואים ושומעים את כל אותיות השורש בכל זמן ובכל הנטיות.

לדוגמא: ל.ב.ש, פ.ק.ד, ז.כ.ר, ל.מ.ד ועוד.

גזרת המרובעים

למשפחה זו שייכים כל השורשים עם ארבע אותיות, שורשים אלו יכולים להופיע רק בבניינים פועל, פועל והתפעל.

לדוגמא: ש.כ.ל.ל, ב.ל.ב.ל, ת.כ.נ.נ, א.ב.ח.נ ועוד.

גזרת נל"ה

למשפחה זו שייכים כל השורשים ש לה"פ (האות האחרונה בשורש) היא י' או ה' אות זאת תמיד תהיה אות נחה (שלא שומעים אותה).

שם הפועל של גזרה זו תמיד יסתיים בסיימת אות!

לדוגמא: ב.נ.י.ה, ג.ל.י.ה, ר.צ.י.ה, צ.פ.י.ה ועוד.

גזרת נל"א

לגזרה זו שייכים כל השורשים ש לה"פ (האות האחרונה של השורש) היא א' והיא נחה (שלא שומעים אותה).

גזרה זו מנקדת כמו גזרת שלמים, כלומר "נוטה על פי גזרת שלמים".

לדוגמא: ק.ר.א, מ.ל.א, צ.מ.א, ק.נ.א ועוד.

גזרת נפ"ו

למשפחה זו שייכים כל השורשים שפה"פ (האות הראשונה של השורש) היא י' או ו' והיא נחה (שלא שומעים אותה)

לדוגמא: י.ו.ש.ב, י.ו.ר.ד, י.ו.ל.ד, י.ו.נ.ק ועוד.

בגזרה זו ניקוד הבניינים משתנה ויש לזכור את הדגמים(התבניות).

בניין הפועל-תמיד יתחיל ב-הו' להי- הוריד, היטיב, הופיע, הישיר וכולי.

בניין הפועל- תמיד יתחיל ב- הו' -הורד, הוטב, הושב, הולמד וכולי.

בניין נפעל- תמיד מתחיל בנו' -נולד, נושב, נוצר, נוסד וכולי.

גזרת נעו"י

למשפחה זו שייכים כל השורשים ש הע"פ (האות השניה של השורש) היא ו'. לעיתים היא חסרה ולעיתים היא נחה.

לדוגמא: ק.ו.מ, ס.ו.ג, כ.ו.ג, ר.ו.צ ועוד.

ישנם שורשים בגזרה זו אשר יוצאים דופן: ש.י.ר, ג.י.ל, ש.י.ח.

בגזרה זו ניקוד הבניינים משתנה ויש לזכור את הדגמים (התבניות).

בניין קל- תמיד תהיינה רק שתי אותיות- קם,רץ,עף,שר וכולי.

בניין הפעיל-תמיד יתחיל בה- הקים,הרים,הצביע,הבין וכולי.

בניין הופעל- תמיד יתחיל בהו-- הוקם,הורם,הוכן,הובן וכולי.

בניין נפעל תמיד יתחיל בן – נסוג,נכון,נבון וכולי.

בבניינים פיעל, פועל והתפעל- לה"פ מוכפלת.

בניין פיעל- קומם,רומם.

בניין פועל- קומם, רומם.

בניין התפעל- התקומם, התרומם.

בבנין הופעל כל צורות ע"ו הידמו לגזרת נפי"ו, כלומר אין ו' נחה בין שתי אותיות השורש,אלה לפנייהם והן מנוקדות וכתובות אותו הדבר

לדוגמא: הויבס (ב.ו.ס), הויכד (י.ו.ד).

נזהה את השורש בבנין הופעל על ידי זה שנאמר את הפועל בבניין הפעיל:

- הוריד- גזרת נפי"ו ולכן שורש י.ו.ר.ד.
- הָבִיס- גזרת ע"ו ולכן שורש ב.ו.ס.

גזרת חפ"נ

למשפחה זו שייכים כל השורשים שפה"פ שלהם היא נ' והיא חסרה.

לדוגמא: נ.ס.ע, נ.ג.ע, נ.ש.ג, נ.כ.ר ועוד.

דרך זיהוי הגזירה היא הורדת אותיות הבניינים וקבלת שתי אותיות בלבד עם דגש באות הראשונה.

בניין הפעיל- תמיד יתחיל בה- ודגש בעה"פ –הגיש, הפיר, הפיל.

בניין הופעל- תמיד יתחיל בה ודגש בעה"פ- הגש, הכר, הפל.